

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

ธนาคารพาณิชย์เป็นแหล่งระดมทุน โดยการรวบรวมเงินออมจากพ่อค้าประชาชน และธุรกิจ และนำเงินนั้นให้กับผู้ที่ต้องการเงินทุนกู้ยืม มองในแง่เศรษฐศาสตร์จะเห็นว่า ธนาคารพาณิชย์มีบทบาทที่สำคัญมาก เนื่องจากมีส่วนสำคัญในการจัดสรรทรัพยากรที่ขาดแคลน (Allocation of scarce resources) ฉะนั้นจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าธนาคารพาณิชย์ ได้มีบทบาทอย่างไรบ้างในการระดมเงินฝากและปล่อยสินเชื่อ และเท่าที่เป็นมาปรากฏว่า เป็นที่วิจารณ์กันโดยทั่วไปว่า ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินที่เอาเปรียบพ่อค้าประชาชน และธุรกิจ โดยรับเงินฝากจากพ่อค้าประชาชนโดยให้อัตราดอกเบี้ยต่ำ ขณะเดียวกันก็นำเงินฝากนั้นออกให้กู้ยืมโดยเรียกผลตอบแทนในอัตราที่สูงกว่าเป็นอันมาก รวมถึงขั้นตอนและพิธีการต่าง ๆ ยุ่งยาก เช่นต้องเรียกสินทรัพย์ หรือบุคคลค้ำประกัน ดังนั้นในการศึกษานี้ ก็จะเป็นการศึกษาเพื่อทราบบทบาทของธนาคารพาณิชย์ในการระดมเงินฝากและปล่อยสินเชื่อ ที่แท้จริงว่าในทางปฏิบัติและหลักเกณฑ์นั้นมีมาอย่างไร รวมทั้งประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ตลอดจนหาวิถีทางที่จะเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์มีบทบาทในการพัฒนาประเทศชาติอย่างแท้จริง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบในสิ่งที่จะต้องทราบแต่ยังไม่เป็นที่ทราบโดยทั่วกัน ในปัจจุบันนี้เป็นที่น่ายกย่องที่ทราบว่า ตำราเกี่ยวกับการธนาคารพาณิชย์ได้ทวีมากขึ้นเพื่อสนองความต้องการแก่ผู้ที่สนใจงานด้านการธนาคารพาณิชย์ แต่ในการศึกษาจากตำราต่าง ๆ ก็จะต้องทราบเพียงข้อมูลในทางทฤษฎีว่า สิ่งนั้น ๆ คืออะไร มีวิธีปฏิบัติกันอย่างไรในหลักการ แต่ยังไม่เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าเมื่อนำความรู้ในทางทฤษฎีไปปฏิบัติจริง ๆ แล้ว ต่างจากหลักการอย่างไร ผลได้ออกมาในรูปใด และมีส่วนในการพัฒนาประเทศชาติอย่างไร ดังนั้นในการศึกษานี้จะเป็นการประเมินผลบทบาทของธนาคารพาณิชย์ในการระดมเงินฝากและปล่อย

สินเชื่อว่ามีความเป็นมาอย่างไร และได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ที่ควบคุมไว้หรือไม่ นอกจากนี้เพื่อทราบเหตุผลว่าเพราะเหตุไรจึงเป็นเช่นนั้น ซึ่งเหตุผลในแต่ละแห่งแต่ละภูมิภาคจะไม่เหมือนกัน จะได้นำข้อบกพร่องไปเสนอแนะปรับปรุงและแก้ไขให้ถูกต้องของปัญหาต่อไป

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

เนื่องจากธนาคารพาณิชย์มีบทบาทต่าง ๆ มากมาย แต่ในการศึกษานี้จะเน้นเฉพาะบทบาทของธนาคารพาณิชย์ในการระดมเงินฝากและปล่อยสินเชื่อเท่านั้น ซึ่งทั้งสองประการนี้เป็นหัวใจของการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ และคำว่า ธนาคารพาณิชย์ในที่นี้จะรวมธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งที่ดำเนินกิจการอยู่ในประเทศไทย ไม่ว่าจะจดทะเบียนที่ไหน หรือเป็นสมาชิกของสมาคมธนาคารไทยหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้ธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในข่ายแห่งการพิจารณาจึงประกอบด้วย 29 แห่งอันเป็นธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย 16 แห่ง ที่จดทะเบียนในต่างประเทศ 13 แห่ง ซึ่งดำเนินกิจการในประเทศไทยโดยไม่รวมกิจกรรมระหว่างประเทศ เช่น การที่ธนาคารพาณิชย์ไทยมีสาขาอยู่ที่ต่างประเทศ เงินฝากและเงินให้กู้ยืมรวมของธนาคารพาณิชย์ที่ใช้พิจารณาจะเป็นยอดที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเท่านั้น และในการศึกษานี้นอกจากจะศึกษาระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมีความเป็นมาอย่างไรแล้ว ยังมีการเปรียบเทียบการดำเนินงานระหว่างภาคต่าง ๆ เปรียบเทียบบทบาทของแต่ละธนาคาร, โดยสรุปประกอบด้วยหัวข้อโดยย่อ ดังนี้ :-

- 1.3.1 ภูมิหลังของธนาคารพาณิชย์
- 1.3.2 ประเภทและการวิเคราะห์เงินฝากของธนาคารพาณิชย์
- 1.3.3 ประเภทและการวิเคราะห์การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์
- 1.3.4 การวิเคราะห์เงินฝาก และสินเชื่อ เปรียบเทียบระหว่างภาค
- 1.3.5 สาเหตุที่ภาคหนึ่ง ๆ มีเงินฝากและสินเชื่อสูงหรือต่ำ
- 1.3.6 เปรียบเทียบบทบาทของธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ ระดับภาค และระดับประเทศ

1.3.7 การธนาคารพาณิชย์ในอนาคต

1.3.8 บทสรุปและขอเสนอแนะ

1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

ทำให้ทราบผลการวิจัยเกี่ยวกับงานหลักของธนาคารที่ละเอียดลึกซึ้งอันไม่เคยมีใครวิจัยมาก่อน เป็นที่ยอมรับกันว่าธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันในวงการเงินที่ใหญ่ที่สุด เงินฝากและสินเชื่อของธนาคารมีความสำคัญมาก ในวงการธุรกิจในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่า ถ้าหากขาดทั้งสองสิ่งนี้ไปอาจทำให้วงการธุรกิจหยุดชะงักได้ เมื่อเห็นถึงความสำคัญแล้วก็สมควรที่จะได้ศึกษาเรื่องนี้ให้ละเอียดเพื่อเข้าใจให้ลึกซึ้ง ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวนี้จะเป็นพื้นฐานในการทำขอเสนอแนะเพื่อแก้ไขไม่ให้มีปัญหาเกิดขึ้นมา หรือทำการปรับปรุงระบบธนาคารพาณิชย์ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

งานนี้เป็นงานริเริ่มที่นักวิจัยอื่นสามารถเพิ่มเติมได้ภายหลังเมื่อได้ศึกษาจากงานวิจัยฉบับนี้แล้ว เพราะเป็นการศึกษาที่ละเอียดลงไปเป็นรายจังหวัด รายภาค มีการเปรียบเทียบและแสดงให้เห็นขอบกพร่อง ข้อดี และขอเสนอแนะที่ควรจะได้ปรับปรุง ดังนั้นจึงคาดว่าเมื่องานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์ก็จะเป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาการและวงการธนาคารเป็นอันมาก

1.5 วิธีการศึกษาและคนควา

ในการศึกษานี้ ผู้เขียนได้ขอข้อมูลส่วนมากจากธนาคารแห่งประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อนำมาพิจารณาเพื่อทราบความเป็นมาในอดีตเพื่อทำการประเมินผลและหาขอบกพร่อง นอกจากนี้ยังได้ศึกษาจากตำราที่ผู้เชี่ยวชาญทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้เรียบเรียงขึ้นไว้ ตลอดจนการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูงของแต่ละธนาคาร สัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบในงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้โดยตรง และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ผู้เขียนได้เดินทางไปศึกษาค้นคว้าตนเองเพื่อที่จะได้ทราบความเป็นไปที่แท้จริงในบางภูมิภาค เมื่อได้ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ดังกล่าวก็ได้นำมารวบรวมเพื่อวิเคราะห์อย่างละเอียดเพื่อตีความ สรุปผล และเสนอแนะ แต่ในการศึกษาและ

คนความนี้ต้องประสบปัญหาเกี่ยวกับการปกปิดข้อมูลบางประการจากธนาคารแห่งประเทศไทย
อยู่บ้าง ทั้งนี้ผลสรุปของการวิจัยนี้จึงไม่เคยคลิกซึ่งเท่าที่ผู้เขียนหวังไว้ แต่ถึงอย่างไร
ก็ตามก็คาดว่าผลจากการวิจัยนี้จะสามารถให้ความกระจ่างแก่ผู้ที่สนใจได้ไม่น้อย
